

Туристичні маршрути Запоріжжя

ДО ЧЕМПІОНАТУ ЄВРОПИ
З ФУТБОЛУ 2012 р.

ПРИРОДА КУРОРТИ

ІСТОРІЯ

Управління культури і туризму
Запорізької обласної державної адміністрації
Запорізький обласний туристично-інформаційний центр
ГО «Запорізька обласна туристична асоціація»

Туристичні маршрути
Запоріжжя

ДО ЧЕМПІОНАТУ ЄВРОПИ З ФУТБОЛУ 2012 РОКУ

Науково-популярне видання
Довідкове видання

Туристичні маршрути Запоріжжя до Чемпіонату Європи з футболу 2012 р.

Керівник проекту

Конарева І.Е., начальник Управління культури і туризму Запорізької облдержадміністрації

Редактор

Мордовської М.М.

Автори-упорядники

Дашевська І.М., Мордовської М.М.

Науковий консультант

Шаповалов Г.І.

Координатор

Брацило Л.Ф.

Дизайн та верстка

Мордовської М.М.

Фотографії

Мордовської М.М., Лініков В.А., а також з архіву Запорізького обласного туристично-інформаційного центру

Фото на обкладинці

Петров Б.Ф., Мордовської М.М., Лініков В.А.

Видання здійснене за підтримки Управління культури і туризму Запорізької обласної державної адміністрації

Підписано до друку 22.09.2011.

Формат 60x84 1/16. Папір офсетний.

Гарнітура Candara. Офсетний друк.

Наклад 1000 примірників

Видавництво «АА Тандем»

Адреса: 69032, м. Запоріжжя, а/с 7633

Тел.: (061) 222-70-10

Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців: Серія ДК № 2899

Запорізький обласний туристично-інформаційний центр (ЗОТИЦ)

Запорізький обласний туристично-інформаційний центр було відкрито у липні 2008 р. В архівах центру зберігається інформація про понад 3 тис. туристичних об'єктів області.

Кожен бажаючий, телефоном або завітавши до ЗОТИЦ особисто, може отримати безкоштовну довідку про основні туристичні об'єкти області, природні, археологічні, історичні, культурні та духовні пам'ятки, культурні та культурно-розважальні заклади, готелі, санаторії, бази відпочинку, головні туристичні маршрути, розклад руху поїздів та автобусів, обласні та районні свята і фестивалі, туристичні компанії і послуги, а також багато іншого, що стосується туризму і відпочинку в Запорізькій області.

ЗОТИЦ приймає участь в регіональних, всеукраїнських та міжнародних туристичних виставках, форумах, фестивалях.

Адреса: м. Запоріжжя, вул. Чекистів, 29

Тел.: (061) 764-12-03

Сайт: www.zotic.zp.ua

ГО «Запорізька обласна туристична асоціація»

Асоціація була створена у 2010 р. і об'єднала представників туристичного бізнесу Запорізької області. Вона представляє інтереси працівників сфери туризму в органах виконавчої та законодавчої влади всіх рівнів, а також консолідує зусилля всіх тих, кому не байдуже майбутнє запорізького туризму.

Тел.: (061) 220-54-12

e-mail: go_zota@ukr.net

Сайт: www.zota.org.ua

ЗМІСТ

ТУРИСТИЧНА КАРТА-СХЕМА ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ	6
ТУРИСТИЧНА КАРТА-СХЕМА МІСТА ЗАПОРІЖЖЯ	8

ГОЛОВНІ ТУРИСТИЧНІ ОБ'ЄКТИ ЗАПОРІЖЖЯ	10
ЗАКЛАДИ КУЛЬТУРИ ЗАПОРІЖЖЯ	13
ОГЛЯДОВІ ЕКСКУРСІЇ ПО МІСТУ ЗАПОРІЖЖЮ	15
ЕКСКУРСІЇ ПО НЗ «ХОРТИЦЯ»	19
ТЕМАТИЧНІ ЕКСКУРСІЇ ПО МІСТУ ЗАПОРІЖЖЮ	22

ТУРИСТИЧНІ ОБ'ЄКТИ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ	25
РЕКРЕАЦІЙНО-ДОЗВІЛЄВІ ОБ'ЄКТИ ОБЛАСТІ	32
МІЖРЕГІОНАЛЬНІ ЕКСКУРСІЇ	34
МІЖРАЙОННІ ТУРИСТИЧНІ МАРШРУТИ	37
ТУРИСТИЧНА ЛІТЕРАТУРА ПРО ЗАПОРІЗЬКУ ОБЛАСТЬ	48

УВАГА!

Сподіваємося, що дане видання стане надійним помічником подорожуючих Запорізькою областю. Для спрощення користування книгою деяка інформація була відображена графічно. Так, під назвою маршруту розміщена панель з головними характеристиками туру:

Автобусна екскурсія

Автобусно-пішохідна екскурсія

Пішохідна екскурсія

Водна екскурсія

Тривалість екскурсії / туру в годинах

Мова проведення екскурсії / туру

Значок «*», нанесений після деяких об'єктів інформує про те, що більш детальне описання та фотографії цих пам'яток розміщено в розділах «Головні туристичні об'єкти міста Запоріжжя», «Заклади культури міста Запоріжжя» або «Головні туристичні об'єкти Запорізької області». Описання часто повторюваних об'єктів наводиться лише при першій згадці про об'єкт.

Привітання начальника
Управління культури і
туризму Запорізької обласної
державної адміністрації
Конаревої
Ірини Едуардівни

Запоріжжя — унікальний регіон, в якому сплелися в одне мальовнича краса незайманої природи, багата історія та економічна міць. Це все дає привід говорити про яскраве туристичне майбутнє Запорізького краю, будувати яке нам з вами слід розпочинати вже сьогодні.

Основою до динамічного розвитку туристично-рекреаційної сфери регіону перш за все слугують потужні історико-культурні та природні ресурси. Всього в Запорізькій області нараховується більше 8 тисяч пам'яток історії та археології, значна частина яких має потужний туристичний потенціал. Передусім це стосується пам'яток національного значення, таких як Національний заповідник

«Хортиця», Національний історико-археологічний заповідник «Кам'яна Могила» та Василівський історико-архітектурний музей-заповідник «Садиба Попова». Не залишаються в тіні й інші цікаві об'єкти історії та археології, як то курганний могильник Солоха, комплекс археологічних пам'яток Мамай-Гора, залишки фортець Дніпровської лінії укріплень, комплекс меморіальних об'єктів, пов'язаних з ім'ям всесвітньо відомого ватажка селянського руху на Півдні України — Нестора Махна тощо.

Окрім того, Запорізька область славиться дивовижною та унікальною природою, представленою в таких об'єктах, як Національний заповідник «Хортиця», Національний історико-археологічний заповідник «Кам'яна Могила», Національний природний парк «Приазовський», Національний природний парк «Великий Луг», державний природний заповідник «Кам'яні Могили», природний заповідник «Коса Обитічна» та багато іншого.

Сформована мережа закладів розміщення та харчування готова до надання послуг як організованим, так і індивідуальним відвідувачам. Розвинена транспортна мережа здатна забезпечити високий рівень безпеки і комфорту під час подорожі.

Напередодні фінальної частини Чемпіонату Європи з футболу «Євро-2012» ми раді представити один з перших в Україні довідників, що об'єднав в собі екскурсійні пропозиції туристичних фірм регіону. Дане видання буде цікаве не тільки підприємцям туристично-оздоровчої сфери, викладачам та студентам профільних вищих навчальних закладів, представникам місцевих органів виконавчої влади, але й широкому загалу.

Начальник Управління культури і
туризму Запорізької
облдержадміністрації

Конарева І.Е.

ТУРИСТИЧНА КАРТА-СХЕМА ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

- Заповідники
- Ланд. заказники
- Ботанічні заказники
- Орнітологічні заказники
- Гідрологічні заказники
- Парки
- Пам'ятки природи геологічні
- Заклади культури (музеї)
- Пам'ятки архітектури
- Пам'ятники, історичні об'єкти
- Об'єкти духовного туризму
- Бази відпочинку, пансіонати
- Оздоровчі комплекси, санаторії
- Дитячі оздоровчі табори
- Турбази, спортивні табори
- Готелі
- Садиби
- Фестивалі та свята
- Залізничні вокзали
- Річкові вокзали
- Автобусні вокзали та станції
- Аеропорт

АЗОВ

Запорізька область розташована на південному сході України, межує на заході з Херсонською, на півночі — Дніпропетровською, на сході — Донецькою областями, а на півдні омивається водами Азовського моря. Територія області складає 27,2 тис. кв. км, до її складу входять 20 районів. Адміністративним центром області є місто Запоріжжя.

Ландшафт.

В області переважає степовий ландшафт. Степи подекуди помежовані чисельними балками, ярами, річками. Найвищою точкою області вважають Бельмак-Могили у Куйбишевському районі, що здіймається над рівнем моря на 324 м.

Ріки.

Запорізька область добре забезпечена водними ресурсами. Тут беруть початок 83 річки Дніпровського та Азовського басейну. Найбільшою рікою області є Дніпро. До переліку найбільших рік області входять також річки Берда, Гайчур, Конка, Верхня Терса та Молочна.

Азовське море

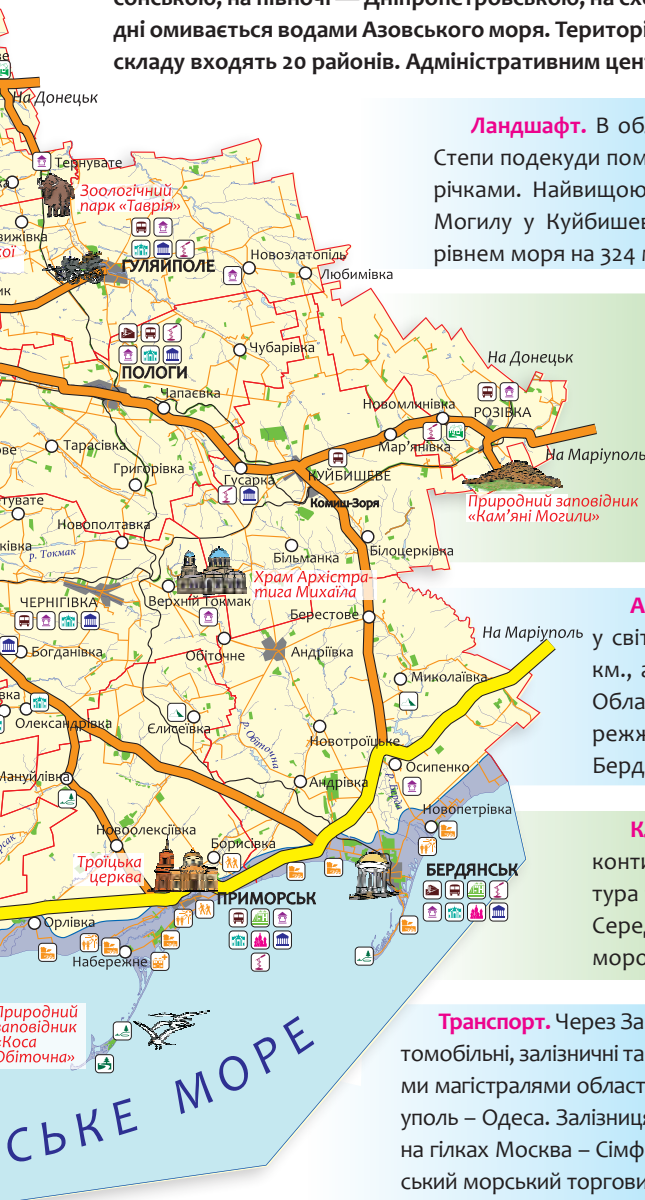
є одним з найменших у світі. Його площа дорівнює 37,6 тис. кв. км., а найбільша глибина ледь сягає 14 м. Області належить 306 км азовського узбережжя, три коси (Федотова, Обитічна та Бердянська).

Клімат.

В області клімат — помірно-континентальний. Середньорічна температура повітря коливається в межах 8 – 10 °С. Середня температура січня дорівнює 5 – 4 ° морозу, липня — 23 – 24 ° тепла.

Транспорт.

Через Запорізьку область проходять важливі автомобільні, залізничні та водні шляхи. Головними автомобільними магістралями області є траси Харків – Сімферополь та Маріуполь – Одеса. Залізниця забезпечує безперервний рух поїздів на гілках Москва – Сімферополь та Ясинувата – Одеса. Бердянський морський торговий порт — «морські ворота» області, він здатний переробляти до 3 млн. тонн вантажу щорічно.

Територія. Територія міста Запоріжжя в межах кордонів міста складає 33099 га. З них 12,8 % зайняті водними просторами, 24 % займають промислові, комунально-складські об'єкти, спецтериторії, 17,6% міських земель використовується в сільському господарстві. Місто розділене на сім адміністративних районів: Жовтневий, Заводський, Комунарський, Ленінський, Орджонікідзевський, Хортицький, Шевченківський.

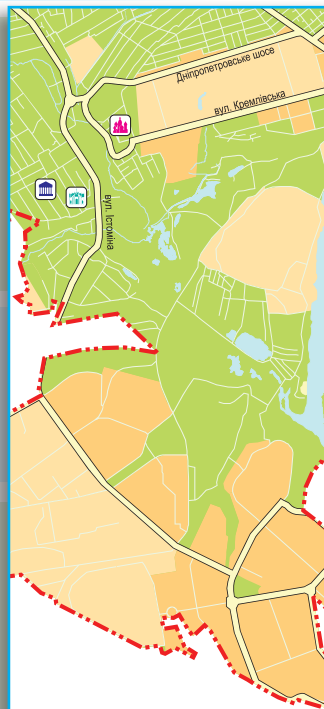
Населення. У Запоріжжі проживає 815,3 тис. осіб (за переписом 2001 р.). Переважну більшість з них становлять українці (70,3 %) та росіяни (25,4 %). Втім, у місті представлені й інші національності: білоруси, болгари, євреї, грузини, вірмени, татари, азербайджанці, поляки, німці тощо.

Релігія. Серед релігійних організацій православні складають 51 %, протестантські — 39 %. На території міста працюють православні храми, католицька церква, протестантські молитовні будинки, синагога, мечеть тощо.

Туристичні пам'ятки. Головним туристичним об'єктом міста вважають Національний заповідник «Хортиця», що включає в себе сам острів Хортицю, прилеглу до нього акваторію Дніпра та деякі ділянки правого берега. Щороку його відвідує більше 200 тис. людей. Не менш яскравими пам'ятками міста є історико-культурний центр «700-річний Запорізький Дуб», Дніпровська гідроелектростанція ім. В. Ле-ніна, квартали старого міста та ін.

Міський транспорт. В Запоріжжі найбільш популярним транспортом є маршрутні таксі. Ними можна відносно швидко дістатися будь-якого району міста. Найбільш дешевим та екологічно-чистим транспортом в Запоріжжі все-таки є трамвай та тролейбуси.

Транспорт. Через Запоріжжя проходить залізнична гілка Москва – Сімферополь та автомобільна траса Харків – Сімферополь. Гостей, що приїхали залізницею, в місті зустрічають два вокзали — Запоріжжя-1 та Запоріжжя-2. Міжобласні та міжнародні автобусні рейси обслуговує Автобусна станція № 1. Приміські автобусні перевезення обслуговує ще дві автобусні станції. Причал на бульварі Шевченка приймає круїзні судна, що прямують з Києва до Чорного моря і в зворотньому напрямку. Головними повітряними воротами міста є міжнародний аеропорт «Запоріжжя».

ТУРИСТИЧНА КАРТА-СХЕМА МІСТА ЗАПОРІЖЖЯ

ГОЛОВНІ ТУРИСТИЧНІ ОБ'ЄКТИ ЗАПОРІЖЖЯ

Національний заповідник «Хортиця»

Острів Хортиця є найбільшим островом на Дніпрі. Він сягає 12,5 км завдовжки і до 2,5 км завширшки. На острові представлені всі природні зони України: гірська, лісо-

ва і степова. У цілинних степах, байрачних та плавневих лісах заповідника проживає близько 670 видів безхребетних та 291 вид хребетних тварин, а також представлені більше 1,1 тис. видів вищих рослин, частина з яких є реліктами та ендеміками.

Хортиця — місце з особливою історією. Тут збереглося понад 100 пам'яток історії та археології, котрі охоплюють період від палеоліту (35 тис. років до н.е.) до XX ст. Серед найбільш яскравих туристичних об'єктів: святилища епохи бронзи, меморіально-туристичний комплекс «Скіфський стан», поселення X – XIV ст. Протовче, історико-культурний комплекс «Запорозька Січ», музей історії запорозького козацтва.

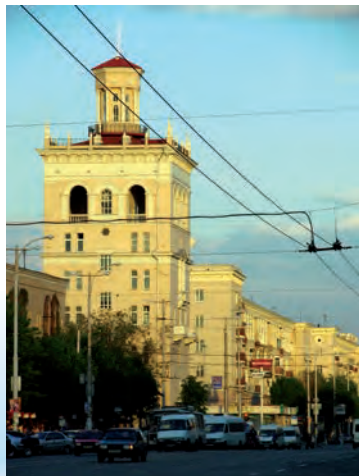
700-річний Запорізький Дуб

Цікаво провести час можна і в історико-культурному комплексі, створеному навколо запорізького велетня, 700-річного дубу. За легендою, саме тут славні запорожці писали листа турецькому султанові, а Б. Хмельницький у 1648 році зупинявся перед доленосним походом. Перенестися, бодай ненадовго, у ті далекі часи козацької слави допоможе театр «Запорізький Спас».

6-е селище / «Соцмісто»

Неподалік Дніпробуду розгорнулося будівництво і нових житлових кварталів — так званого «шостого селища» або Соцміста. Будинки селища були виконані в стилі конструктивізму, а його планування передбачало створення самодостатніх кварталів-комун. Автором багатьох капітальних будинків став відомий московський архітектор В. Веснін. Проект у 1938 та 1939 роках був відзначений на міжнародних виставках в Парижі і Нью-Йорку. Після звільнення Запоріжжя у 1943 році знамените Соцмісто перебувало в руїнах. У 1947 році за проектом групи архітекторів на чолі з Г. Вегманом розпочалося відновлення селища. Архітектори намагалися надати напівзруйнованим будинкам первісний вигляд. Втім, в багатьох випадках, старим будівлям збільшували поверховість, додавали художні елементи в оздобленні фасадів. Дахи нових житлових будинків стали прикрашати баштами зі шпилями, а їх фасади пілястрами, арками, ліпниною з орнаментом. Всі

ці зміни в архітектурному стилі нової частини Запоріжжя символізували перемогу Радянського Союзу над фашизмом.

Дніпрогес ім. В. Леніна

З північної частини острова відкривається чудова панорама на іншу візитну картку Запоріжжя — Дніпровську гідроелектростанцію ім. В. Леніна. Дамба ніби бетонним поясом у формі підкови довжиною 766 метрів підперезає сивий Дніпро. Будівництво гідроелектростанції розпочалося у 1927 році і тривало п'ять років. В результаті у 1932 році рівень води у Дніпрі піднявся на 37,5 метрів. Вже у другій половині 30-х років Дніпрогес виробляв електроенергії більше, ніж всі дореволюційні електростанції Росії. Після будівництва у 1980 році Дніпрогесу 2, потужність гідровузлу зросла з 560 МВт до 1538 МВт.

Проспект Леніна

Вражає архітектурний ансамбль однієї з найбільших головних вулиць Європи — проспекту Леніна, що з'єднав стару і нову частини міста. Протягом майже 11 км можна спостерігати симбіоз дореволюційної архітектури (цегельний стиль), довоєнної (конструктивізм) та післявоєнної архітектури (сталінський ампір). Серед найбільш яскравих пам'яток архітектури проспекту — прибуткові будинки Лещинського та Бадовського, Свято-Покровський собор, будинки Вегмана, Козлінера, будинки-вставки Орлова, концертний зал ім. М. Глинки тощо. Головну вулицю Запоріжжя прикрашають чисельні площі, сквери і фон-

тани, серед яких фонтан Життя на пл. Маяковського, де завжди людно від охочих придбати запорізькі сувеніри.

Старе місто

У низині межиріччя двох Московок: Мокрої і Сухої, розкинувся старий Олександрівськ — історична частина міста. Будівництво Олександрівської фортеці розпочалося у серпні 1770 року. Вона стала головною в Дніпровській лінії укріплень, зведених для захисту південних кордонів Російської імперії. Через 36 років Олександрівськ став повітовим містечком, а в другій половині XIX ст. перетворився на один з центрів сільськогосподарського машинобудування Півдня. У 1921 р. місто було перейменоване на Запоріжжя. Окрасою старої частини міста і Запоріжжя в цілому є Свято-Покровський кафедральний собор, відновлений на початку XXI ст., прибуткові будинки Лещинського та Ланшина на проспекті

Леніна, будівлі земської управи, синагоги та Російського для зовнішньої торгівлі банку на вулиці Чекистів, Народний дім та будівля першої міської теплової електростанції на вулиці Горького тощо.

ЗАКЛАДИ КУЛЬТУРИ ЗАПОРІЖЖЯ

Запорізький обласний краєзнавчий музей

Адреса: вул. Чекистів, 29

Тел.: 764-39-12

Запорізький обласний краєзнавчий музей був заснований у 1921 р. відомим українським етнографом і краєзнавцем Я.П. Новицьким. З довоєнної колекції збереглися лише дві гармати XVIII ст. Сьогодні у фондах музею нараховується більше 130 тис. експонатів, серед яких одна з найбільших в Україні археологічна колекція, великі нумізматична та етнографічна колекції, широке зібрання знаків, плакатів, зброї, предметів побуту.

Музей запрошує відвідати експозиції по археології, історії козацтва, заселенню краю, новітній історії та природи, а також стаціонарні виставки «Геологічна історія краю», «Природа — наш дім», «Олександрівськ: місто і городяни», «Дніпрогес: підкорення стихії», «Нестор Махно та його час».

При музеї працює Запорізький обласний туристично-інформаційний центр.

Музей історії Запорозького козацтва

Адреса: острів Хортиця

Тел.: 52-51-88

Музей на острові Хортиці був відкритий у 1983 р. Фонди музею нараховують більше 30 тисяч експонатів з історії запорозького козацтва та міста Запоріжжя.

В музеї зібрані унікальні експонати стародавньої історії — кам'яні скульптури, скіфські обладунки та зброя; доби козацтва — зброя, одяг, предмети побуту, предмети релігійного культу, а також найбільша в Європі колекція якорів XVIII ст. Музей прикрашають три діорами: «Битва Святослава біля Дніпровських порогів у 972 р.», «Військова Рада на Січі» та «Нічний штурм м. Запоріжжя 14 жовтня 1943 р.».

Запорізький обласний художній музей

Адреса: вул. 40 років Рад. України, 76 Б.

Тел.: 33-40-63

Запорізький обласний художній музей заснований у 1971 р. і нараховує близько 13 тис. експонатів, що відображають розвиток українського та російського живо-

пису XIX – XX ст., українського народного декоративного мистецтва тощо.

Серед експонатів музею — роботи І. Шишкіна, І. Айвазовського, К. Крижицького, С. Светославського, М. Примаченко, Ф. Панко та інших.

Музей історії зброї

Адреса: пр. Леніна, 189

Тел.: 32-15-55

Один з наймолодших музеїв Запоріжжя був заснований у 2004 р. на базі приватної колекції зброї В. Шлайфера — однієї з найбільших на пострадянському просторі.

Експозицію музею складають близько 2 тисяч одиниць холодної та вогнепальної зброї, що охоплюють період від найдавніших часів до середини XX ст.

Театри

- Український академічний музично-драматичний театр ім. Магара

Адреса: пр. Леніна, 41

Тел.: 764-42-87

- Запорізький обласний театр ляльок

Адреса: вул. Гоголя, 60

Тел.: 764-23-64

- Кінний театр «Запорозькі козаки»

Адреса: о. Хортиця

Тел.: 24-67-79, 34-82-41

- Театр юного глядача

Адреса: вул. 40-річчя Рад. України, 59

Тел.: 224-27-80, 224-27-85

- Муніципальний театр-лабораторія «VІЕ»

Адреса: о. Хортиця, Наукове містечко

Тел.: 286-53-00

Філармонія

Адрес: пр. Леніна, 183

Тел.: 15-44-50, 15-44-46

Цирк

Адрес: вул. Рекордна, 41

Тел.: 233-71-60

Кінотеатри

- «Байда-кіно»

Адреса: пр. Леніна, 162

Тел.: 20-95-00, 220-42-52

- Кінотеатр ім. В. Маяковського

Адреса: пр. Леніна, 167

Тел.: 20-95-00, 270-03-89

- Кінотеатр ім. О. Довженка

Адреса: пр. Леніна, 145

Тел.: 33-35-28, 20-93-96

- «Зірка»

Адреса: пр. Леніна, 71

Тел.: 62-10-51

ОГЛЯДОВІ ЕКСКУРСІЇ ПО МІСТУ ЗАПОРІЖЖЮ

ОСНОВНІ ОБ'ЄКТИ ПОКАЗУ ОГЛЯДОВИХ ЕКСКУРСІЙ ПО МІСТУ ЗАПОРІЖЖЮ

- **Залізничний вокзал Запоріжжя-1**
- **Корпуси Запорізького автомобілебудівного заводу**, кін. XIX – XX ст. Завод виник у 1880 р. і виготовляв сільськогосподарську техніку (сіялки, плуги, комбайни). У 1959 р. з конвеєра заводу вийшов перший легковий автомобіль ЗАЗ-965
- **Забудова старої частини міста***: будівля Великого Московського готелю (Транспортна площа) • Свято-Покровський собор, 1886 р. (відновлений 2007 р.) • прибутковий будинок О. Ланшина, 1911 р. • прибутковий будинок Я. Лещинського, 1901 р. • Запорізький обласний академічний музично-драматичний театр ім. В. Магара

- **майдан Волі – площа Радянська**: будівля Земської лікарні, 1913 – 1915 рр., Народний дім, 1902 р., будівля першої міської електростанції, 1910 р. • Монумент танкістам-визволителям міста від фашистів «Танк Т-34» • будинок Я. Бадовського кін. XIX – поч. XX ст.

- **Площа Пушкіна**: пам'ятник поету О. Пушкіну, який проїжджав через місто Олександрівськ у 1820 р., Будинок друку, будинок побуту «Ювілейний»)

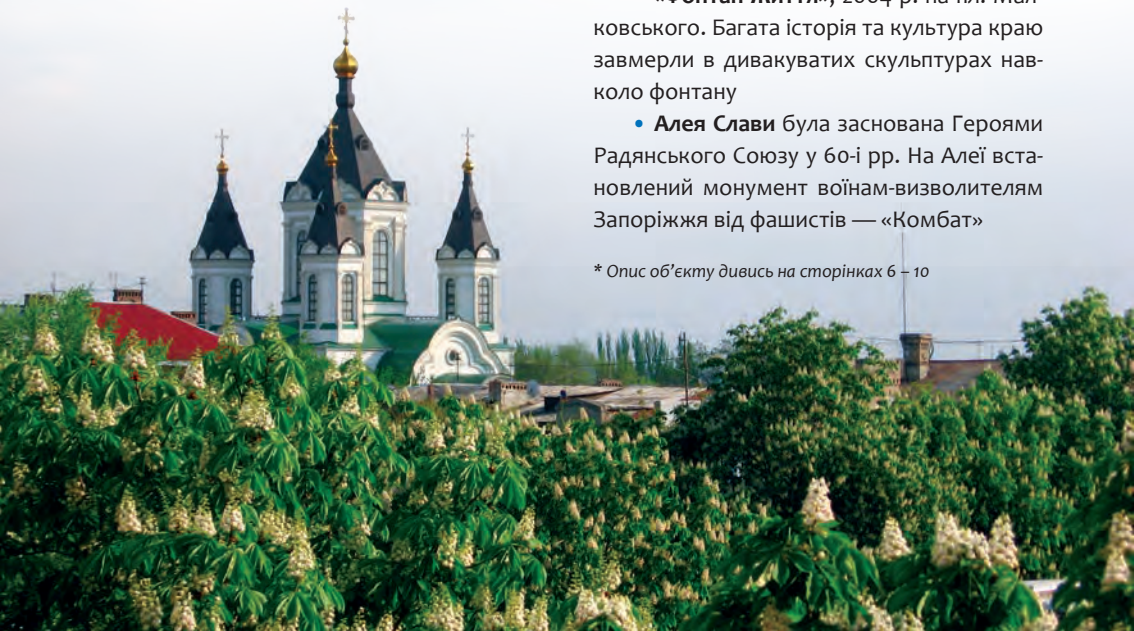
- **Дамба між старою і новою частинами міста**, створена працею комсомольців Запоріжжя в 60-ті роки XX ст.

- **Площа Фестивальна** — найбільша площа Запоріжжя: будинок Запорізької облдержадміністрації, фонтан, готель «Інтурист», Головноштамт

- **«Фонтан Життя»**, 2004 р. на пл. Маяковського. Багата історія та культура краю завмерли в дивакуватих скульптурах навколо фонтану

- **Алея Слави** була заснована Героями Радянського Союзу у 60-і рр. На Алеї встановлений монумент воїнам-визволителям Запоріжжя від фашистів — «Комбат»

* Опис об'єкту дивись на сторінках 6 – 10

- **Пам'ятник воїнам-інтернаціоналістам**
- **Бульвар Шевченка:** будинок Запорізької міської ради, «Годинник Закоханих», ПК «Дніпроспецсталь», фонтани)
- **Площа Поляка,** шляхопровід. Шляхопровід 50-х рр. з витонченими колонами за півстоліття став одним із символів міста
- **6-е селище або Соцмісто*,** міська забудова 20-х – 50-х рр. XX ст.: будинок

архітектора І. Козлінера, 1948 – 1949 рр.

- будинки-вставки архітектора Г. Орлова
- будівля школи-гіганта (нині корпуси Запорізької державної інженерної академії)
- кіно-концертний зал ім. М. Глінки, 1959 р., пам'ятник М. Глінці • будинок архітектора Г. Вегмана

- **Площа Леніна:** пам'ятник В. Леніну, 1964 р. — найбільший пам'ятник вождю в Україні. Його висота сягає майже 20 м • водосховище Леніна • річковий порт

- **Дніпровська гідроелектростанція ім. В. Леніна*:** гребля, шлюзи, машинні зали

- **Бульвар Вінтера** (пам'ятник начальнику Дніпробуду О. Вінтеру, будівля управління Дніпробуду, адміністрація Дніпрогесу, БК Енергетиків)

- **Національний заповідник «Хортиця»*:** музей історії запорозького козацтва

- історико-культурний комплекс «Запорозька Січ» • меморіально-туристичний комплекс «Скіфський стан» • кінний театр

- **Міст Преображенського** — двоярусний 4-прольотний залізобетонний міст, збудований у 1952 р. за проектом інженера Б. Преображенського

- **Історико-культурний комплекс «700-річний Запорізький дуб»,** театр козацького бою «Запорозький Спас»

ВІД ОЛЕКСАНДРІВСЬКА ДО ЗАПОРІЖЖЯ

  3-5 UA RU EN FR GR

ТОВ «Агентство подорожей «Інтурист»

(061) 224 66 45 (061) 223 05 64

(061) 223 05 88 (061) 214 97 86

ПОБАЧИТИ ЗАПОРІЖЖЯ ТА ЖИТИ!!!

  3-5 UA RU

ТОВ «Компанія «Магі-тур»

(061) 212 39 22 (061) 212 51 02

ЗАПОРІЖЖЯ — КРАЙ СЛАВИ КОЗАЦЬКОЇ

  3,5 UA RU

ТОВ «Компас»

(061) 213 25 68

МІСТО, ЩО ТРИМАЄ В ДОЛОНЯХ ХОРТИЦЮ

  3 RU

ТОВ «Мега тревел»

(061) 236 80 27 (061) 236 40 22

ЗНАЙОМТЕСЬ: ЗАПОРІЖЖЯ

 2,5 RU

ТОВ «Фортуна-тур» (061) 764 38 47

МІСТО ЗА КРАРІЙСЬКОЮ ПЕРЕПРАВОЮ

  2,5 RU

ПП Губенко («Шаз»)

(061) 701 22 25

СЛАВНЕ ЗАПОРІЖЖЯ

 2,5 UA

ТОВ ТФ «САМ»

(061) 213 17 71

МАНДРІВКА ГОЛОВНОЮ ВУЛИЦЕЮ МІСТА

 1 RU UA

ТОВ «Сто доріг»

(061) 212 09 46

МИНУЛІ ТА СУЧАСНІ ЦІКАВИНКИ ЗАПОРІЖЖЯ

 | 2,5 | RU

ТОВ «ВІП-тур»
(061) 224 06 01

МІСТО, ЯКЕ МИ ЛЮБИМО

 | 2,5 | RU

ТОВ «Діскавері-трєвел»
(061) 228 11 66

МІСТО ЗА ДНІПРОВСЬКИМИ ПОРОГАМИ

 | 3 | RU

ТОВ «Байда»
(061) 764 26 04

ПАМ'ЯТНИКИ ТА ПАМ'ЯТНІ МІСЦЯ М. ЗАПОРІЖЖЯ

 / | 3 | RU

ТОВ «Байда», ПП «Приходько»
(061) 787 50 84

НА ГОРОД НАШ ЛЮБИМЫЙ ПОСМОТРИ

 | 2,5 | RU

ЗАТ «Запоріжатурист»
(061) 286 53 85 (061) 286 53 62
(061) 286 53 64

ВЕЧІРНЄ ЗАПОРОЖЖЯ

 | RU

ЗАТ «Запоріжатурист»
(061) 286 53 85
(061) 286 53 62
(061) 286 53 64

ЕКСКАРСІ ПО НАЦІОНАЛЬНОМУ ЗАПОВІДНИКУ «ХОРТИЦЯ»

ГОЛОВНІ ОБ'ЄКТИ ПОКАЗУ ЕКСКАРСІЙ ПО О. ХОРТИЦЯ:

- **Музей історії запорозького козацтва***

- **Історико-культурний комплекс «Запорозька Січ»** — уособлення образу козацької столиці. На території в 3,5 га розмістилися 23 зруби та «мазанки», в центрі Січової площі височить церква Покрови Пресвятої Богородиці

- **Острів Байди**, на якому князь Д. Вишневецький у середині XVI ст. звів фортецю для боротьби проти татар — прообраз Запорозької Січі

- **Укріплення часів Російсько-турецької війни 1735 – 1739 рр.** — декілька ліній на островах Хортиця, Байда, а також на правому березі Дніпра, укріплених ровами, валами та редутами

- **Реставраційний павільйон** з бригантиною та запорозькою чайкою першої половини XVIII ст., що були підняті з дна Дніпра

- **Кінний театр**

- **Святилища епохи бронзи** — культові споруди, викладені камінням у формі кола, що використовувалися в давнину для здійснення різноманітних релігійних ритуалів

- **Меморіально-туристичний комплекс «Скіфський Стан»** — комплекс справжніх, відтворених і штучних курганів, насипаних в найвищій точці Хортиці — Зоровій Могилі (59 м над рівнем моря)

- **Меморіально-туристичний комплекс «Протолче»** — влаштований на місці перебування літописного міста Протолче, де у 1103 р. за літописом збиралися руські дружини київського князя Святослава перед битвою з половцями

- **Хортицькі плавні** — зона абсолютної заповідності, місце проживання близько 200 видів птахів, 30 видів ссавців та 50 видів риби

- **Тарасова стежка** — тропи, вздовж якої поставлені великі камені з вибитими на них віршами Т. Шевченка, що відвідував острів Хортицю в 1843 р.

ХОРТИЦЯ КОЗАЦЬКА

ТОВ «Агентство подорожей «Інтурист»

(061) 224 66 45 (061) 223 05 64

(061) 223 05 88 (061) 214 97 86

ХОРТИЦЯ ЗАПОВІДНА

ЗАТ «Запоріжтурист»

(061) 286 53 85 (061) 286 53 62

(061) 286 53 64

ХОРТИЦЯ — ОДНЕ З 7 ЧУДЕС
УКРАЇНИ

ТОВ «Агентство подорожей «Інтурист»

(061) 224 66 45 (061) 223 05 64

(061) 223 05 88 (061) 214 97 86

ЛЕГЕНДИ ТА БИЛІ ОСТРОВА
ХОРТИЦЯ

ЗАТ «Запоріжтурист»

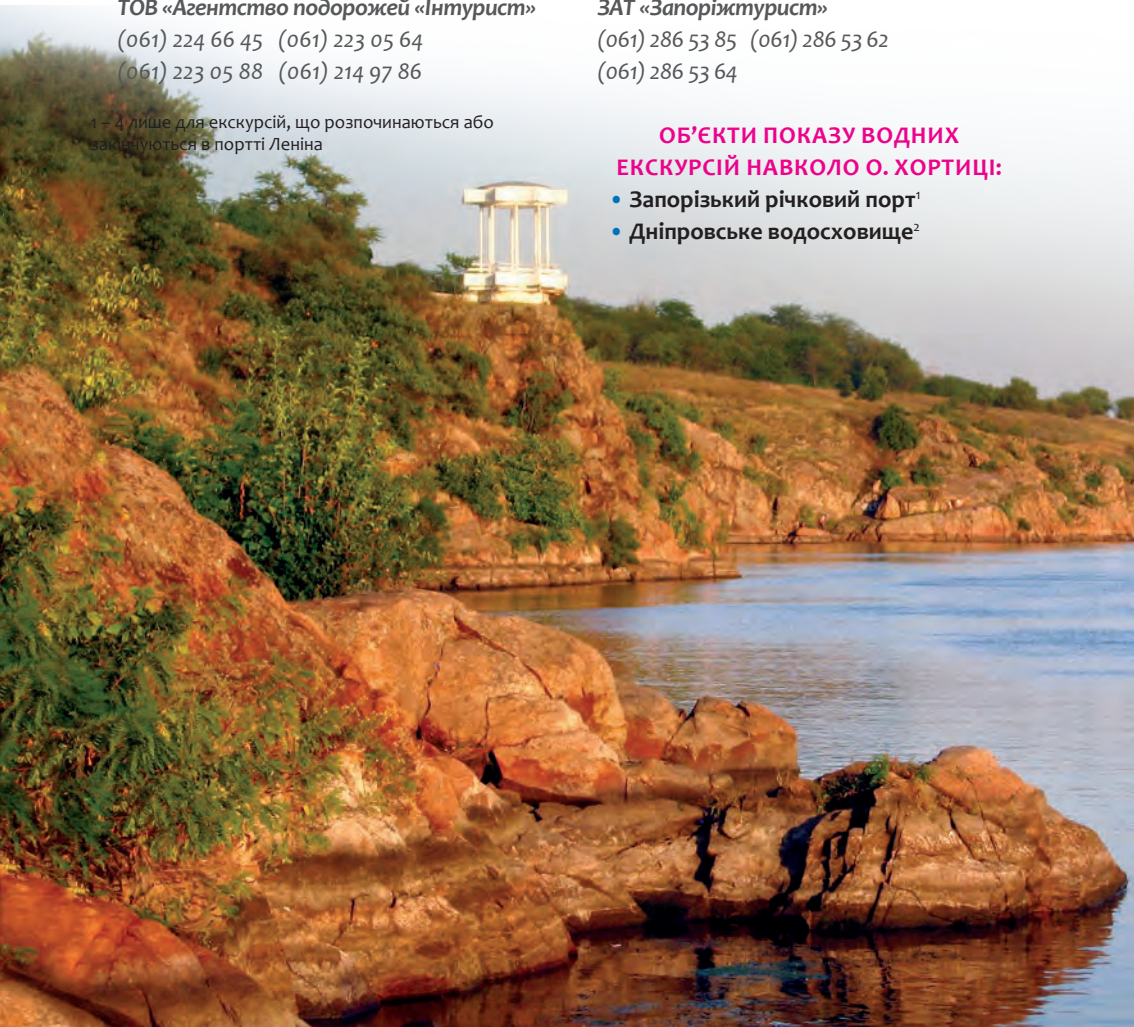
(061) 286 53 85 (061) 286 53 62

(061) 286 53 64

1 – 4 лише для екскурсій, що розпочинаються або закінчуються в порті Леніна

ОБ'ЄКТИ ПОКАЗУ ВОДНИХ
ЕКСКУРСІЙ НАВКОЛО О. ХОРТИЦІ:

- Запорізький річковий порт¹
- Дніпровське водосховище²

- **Острів Леніна** — залишки Кічкасько-го мису правого берега Дніпра³

- **Шлюз** — однокамерний шлюз, побудований у 70-х рр. XX ст. під час будівництва Дніпрогесу-2⁴

- **Дніпрогес ім. В. Леніна***

- **Дніпровські острови:** Дубовий, Три Стоги, де в 30-і рр. вперше були виявлені залишки середньостогівської археологічної культури

- **Скелі «Січові Ворота»**

- **Змієва Печера** — за переказами саме тут жила дружина Геркулеса, мати його трьох синів, серед яких був і Скіф

- **Арковий міст** — зведений як тимчасова транспортна розв'язка на час будівництва Дніпрогесу-2

- **Урочище «Царська пристань»** — можливе місце знаходження Запорізької верфі поч. XVIII ст.

- **Місце підйому затонулого судна початку XVIII ст.**

- **Острів Байди**

- **Туристичний пляж**

- **Мости Б. Преображенського**

- **Хортицькі плавні**

- **пам'ятник «Переправа»** на місці форсування Дніпра радянськими військами восени 1943р.

«НАВКОЛО ЛЕГЕНДАРНОЇ ХОРТИЦІ»

 3 | UA | RU | EN | FR | GR

ТОВ «Агентство подорожей «Інтурист»

(061) 224 66 45 (061) 223 05 64

(061) 223 05 88 (061) 214 97 86

«ЧЕРЕЗ ШЛЮЗ НАВКОЛО О. ХОРТИЦЯ»

 3 | RU

ТОВ «Фортуна-тур»

(061) 764 38 47

«ОСТРІВ ХОРТИЦЯ. ПАМ'ЯТНИК ІСТОРІЇ, ПРИРОДИ ТА КУЛЬТУРИ ЗАПОРІЗЬКОГО КРАЮ»

 3 | RU

ЗАТ «Запоріжтурист»

(061) 286 53 85 (061) 286 53 62

(061) 286 53 64

«ТАМ, ДЕ ШУМИЛИ ПОРОГИ»

 3 | RU

- **Запорізький річковий порт**

- **Дніпровське водосховище**, під водами якого опинилися легендарні Дніпровські пороги, згадувані ще Костянтином Багрянородним у X ст.

- **Острів Леніна** — залишки Кічкасько-го мису правого берега Дніпра, місце славетної Крайіської переправи

- **Дніпровська гідроелектростанція ім. В. Леніна*:** гребля, старий та новий шлюзи

- **Запорізький металургійний комплекс**

ТОВ «Фортуна-тур» (061) 764 38 47

ТЕМАТИЧНІ ЕКСКУРСІЇ ПО МІСТУ ЗАПОРІЖЖЮ

ОБ'ЄКТИ ПОКАЗУ ЕКСКУРСІЙ ПО СТАРІЙ ЧАСТИНІ МІСТА (СТАРИЙ ОЛЕКСАНДРІВСЬК):

- **проспект Леніна** (вул. Соборна): пам'ятка архітектури державного значення будинок Я. Бадовського кін. XIX ст., де під час революції знаходився перший міський Ревком • Будинок Земської лікарні 1915 р. • Запорізький обласний академічний музично-драматичний театр ім. В. Магара • Прибутковий будинок Я. Лещинського 1901 р., в якому в 1917 – 1918 рр. розміщувалася Рада робітничих і солдатських депутатів • Прибутковий будинок О. Ланшина • Свято-Покровський собор 1886 р., зруйнований у 40-і рр. та відновлений у 1991 – 2007 рр. • будівля Велико-Московського готелю
- **вулиця Горького** (вул. Катеринославська): будівлі готелів «Гранд-Готель» та

«Росія» поч. XX ст. • сквер Піонерів • будинок І. Куржупова

- **площа Свободи** (пл. Пушкіна): пам'ятник Ф. Дзержинському • Народний дім поч. XX ст., де виступав відомий радянський поет В. Маяковський • будівля першої міської електростанції 1910 р. • братська могила героїв революції 1905 р.

- **вулиця Чекистів** (вул. Троїцька): Запорізький обласний краєзнавчий музей* (будівля Земської управи м. Олександрівська 1915 р.) • прибутковий будинок М. Біленького 1909 р. • будівля синагоги Я. Лещинського 1901 р.

- **навчальні заклади м. Олександрівська**: будівлі Олександрівської чоловічої та жіночої гімназій, механіко-технічного училища

- **будівля Олександрівського вокзалу**

«ВУЛИЦЯМИ СТАРОГО МІСТА ОЛЕКСАНДРІВСЬКА»

3 | UA | RU | EN | GR

ТОВ «Агентство подорожей «Інтурист»

(061) 224 66 45 (061) 223 05 64

(061) 223 05 88 (061) 214 97 86

«НАРОДНА ОСВІТА В СТАРОМУ ОЛЕКСАНДРІВСЬКУ»

1.5 | UA

ТОВ ТФ «САМ»

(061) 213 17 71

«ІСТОРІЯ СТАРОГО ОЛЕКСАНДРІВСЬКА»

2 | UA

ТОВ ТФ «САМ»

(061) 213 17 71

«МІСТО ОЛЕКСАНДРІВСЬК»

3 | RU

ТОВ «ВІП-тур» (061) 224 06 01

«АРХІТЕКТУРНІ ПАМ'ЯТКИ СТАРОГО ОЛЕКСАНДРІВСЬКА»

2,5 | UA

ТОВ ТФ «САМ»

(061) 213 17 71

«ВОНИ БОРОЛИСЯ ЗА СВОБОДУ»

1 | UA | RU

ТОВ «Сто доріг»

(061) 212 09 46

«ЗАПОРІЖЖЯ І МЕНОНІТСЬКА СПАДЩИНА: «ТУТ МИ ЖИЛИ»

4 | RU | EN | GR

- Верхня Хортиця*
- Національний заповідник «Хортиця»:

один з найдавніших житлових будинків менонітів на о. Хортиці (кін. XVIII ст.) • цвинтар з похованнями менонітів

ТОВ «Агентство подорожей «Інтурист»

(061) 224 66 45 (061) 223 05 64

(061) 223 05 88 (061) 214 97 86

«НАЗАД, У 30-ТІ РОКИ»

• Запорізький обласний краєзнавчий музей*

• 6-е селище або Соцмісто*, міська забудова 20-х – 50-х рр. XX ст.

• Дніпрогес ім. В. Леніна*: гребля • комплекс споруд старого трикамерного шлюзу, спорудженого 1933 р.

• пам'ятник О. Вінтеру — начальнику будівництва Дніпрогесу (1927 – 1932 рр.)

ТОВ «Агентство подорожей «Інтурист»

(061) 224 66 45 (061) 223 05 64

(061) 223 05 88 (061) 214 97 86

«ЗАПОРІЖЖЯ В РОКИ
ВЕЛИКОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ВІЙНИ»

• пам'ятник «Танк Т-34», встановлений на честь воїнів-визволителів м. Запоріжжя — танкового екіпажу лейтенанта М. Яценка

• Алея Слави з барельєфом «Комбат»

• 6-е селище або Соцмісто*, міська забудова 20-х – 50-х рр. XX ст. — частини міста, яка найбільше постраждала в роки Великої Вітчизняної війни

• Дніпрогес ім. В. Леніна* — важливий стратегічний об'єкт часів війни, що двічі руйнувався: в 1941 р. радянськими, а в 1943 р. німецькими військами

• пам'ятник артилеристам-захисникам міста від фашистів

• меморіал «Скорботна мати» на братській могилі радянських воїнів

• пам'ятник на честь 60-річчя Перемоги у ВОВ (2005 р.)

• пам'ятник «Переправа» на місці формування Дніпра восени 1943 р.

ТОВ «Діскавері-трел»

(061) 228 11 66

«ЗАПОРІЖЖЯ В РОКИ ДРУГОЇ
СВІТОВОЇ ВІЙНИ»

ТОВ ТФ «САМ»

(061) 213 17 71

«РЕЛІГІЙНІ КОНФЕСІЇ МІСТА
ЗАПОРІЖЖЯ»

• Свято-Покровський кафедральний собор української православної церкви (Московський патріархат)

• Центральна Хоральна Синагога — головний іудейський сакральнo-культовий центр Запоріжжя

• Прокафедральний собор Бога Отця Милосердного — римо-католицький храм Харківсько-Запорізької дієцезії, освячений у 2004 р.

• молитовний дім Церкви євангельських християн-баптистів

• Дім Кришни — місце релігійних зібрань представників громади кришнаїтів

• святилище, на якому відбуваються релігійні обряди об'єднань РУН-віри (Рідної української національної віри)

ТОВ «Фортуна-тур»

(061) 764 38 47

ТУРИСТИЧНІ ОБ'ЄКТИ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

Історико-архітектурний музей-заповідник «Садиба Попова» (м. Василівка)

Садиба Попова — унікальна пам'ятка архітектури XIX ст. Ансамбль був створений у 1894 році на замовлення В.П. Попова. Зараз комплекс нараховує 6 будівель в мавританському та псевдоруському стилі. Серед них: східний та північний флігелі, «Англійський замок», оглядова вежа, стайня, каретний двір та вціліла башта самого палацу. На території заповідника працює Василівський районний краєзнавчий музей.

Собор Святого Благовірного князя Олександра Невського (м. Мелітополь)

Мелітопольський собор Олександра Невського відпочатку споруджувався як вірмено-григоріанська церква. Дозвіл на його будівництво був отриманий у далекому 1883 році. Собор одночасно вміщує до 200 парафіян.

Національний історико-археологічний заповідник «Кам'яна Могила» (сmt. Мирне)

Кам'яна Могила — це гігантський пісковик, що утворився близько 14 мільйонів років тому на дні Сарматського моря. З часом море відійшло, пісковик почав розтріскуватися, утворюючи при цьому чисельні гrotи і печери різноманітних форм і розмірів. З давніх давен схили Кам'яної Могили облюбовували люди, котрі здійснювали у її печерах магічні обряди. До сьогодні стіни гrotів вкриті сотнями наскальних малюнків — слідами різноманітних культів. При заповіднику діє музей Кам'яної Могили.

Церква Святої Трійці (с. Дівнинське)

Церква у селі Дівнинському була збудована у 1910 році албанцями-арнаутами. Після встановлення радянської влади церкву було розорено. Однак згодом, служби, все-таки, були відновлені. Після війни приміщення використовували в якості комори. Сьогодні церква напівзруйнована і потребує реставраційних робіт.

Природний заповідник «Кам'яні Могили» (с. Розівка)

Посеред чистого степу на березі річки Каратиш на площі 100 га з землі постають величезні гранітні гори, що їх в народі прозвали «могилами». Мільйони років тому вони здіймалися на висоту в кілька тисяч метрів. Сьогодні ж лише деякі з них сягають висоти 127 метрів. За легендою саме тут відбулася трагічна битва на Калці.

Зоологічний парк «Таврія» (с. Тернувате)

Парк утворений порівняно нещодавно — у 1993 році. Першими його мешканцями стали сім пар копитних тварин. Сьогодні в парку можна побачити понад 200 голів тварин, серед яких коні Пржевальського, північноамериканські бізони, муфлони, лані, олені, косулі та інші.

Залишки Микитівської фортеці (с. Комишуваха)

Це одна з семи фортець, що виникли в 1770-х роках на півдні України між ріками Дніпром та Бердою. Так звана Дніпровська лінія укріплень була покликана захищати південні кордони Російської імперії від турецько-татарської небезпеки. Мальовничі залишки фортечних ровів, земляних валів, бастіонів, фундаментів будівель можна побачити і сьогодні. З їх висоти відкривається чудова панорама околиць з річкою Конкою.

Гуляйполе

Гуляйпільщина — батьківщина Н. Махна. Саме тут він жив, вчився, почав боротьбу за власні ідеали, пробував побудувати вільну анархічну республіку. Про його діяльність нагадують вулиці, будинки, могили близьких. В місцевому музеї відкрита експозиція, присвячена діяльності Н. Махна, а щороку 24 серпня тут відбувається фестиваль «День Незалежності з Нестором Махном».

Садиба Міклашевських (с. Біленьке)

Поміщицька садиба виконана в типовому для XIX ст. еkleктичному (тобто змішаному) стилі. Східні мотиви в архітектурі, поєднуючись з давньоруськими, утворюють самобутній ансамбль маєтку. Навколо палацу був розбитий англійський парк. До сьогоденішнього дня зберігся сам палац та флігелі комплексу.

Церква Святої Трійці (м. Приморськ)

Цей пам'ятник архітектури, розташований на околицях міста Приморська, відноситься до періоду класицизму і є однією з найдавніших православних церков регіону. Церква була побудована у 1814 – 1836 роках на честь перемоги над Наполеоном. Сьогодні Храм реставрується.

Природний заповідник «Коса Обитічна» (с. Набережне)

Флора державного заповідника включає 300 видів судинних рослин. Багате морське водно-болотне угіддя має ендемічну флору і фауну, подібної до якої немає більше ніде в світі.

Курорт державного значення Бердянськ

Заснований у 1827 році неподалік пристані, Бердянськ почав швидко розвиватися як портове місто. 1902 рік можна вважати днем народження курорту Бердянськ. Зараз санаторії міста можуть одночасно прийняти більше 30 тисяч відпочиваючих. Оновлені Приморська і набережна з дотепними пам'ятниками бичку, сантехніку, «Кріслом бажань» стали справжніми візитівками міста-курорту.

**Василівський районний
краєзнавчий музей**

Адреса: м. Василівка, вул. Гагаріна, 12

Тел.: (0275) 7-26-57

Музей розміщується в стінах історико-архітектурного заповідника «Садина Попова». Тут діє 5 залів, серед яких зали історії садина Попова та етнографії, зал, присвячений подіям II Світової війни, а також виставкові зали.

**Кам'янсько-Дніпровський районний
історико-археологічний музей**

Адреса: м. Кам'янка-Дніпровська,
пр. 9 Травня, 1

Тел.: (06138) 2-31-44

Музей було засновано у 1963 р. Експозиція ґрунтується передусім на матеріалах археологічних розкопок. Так, в експозиції представлені Білозірська культура доби пізньої бронзи, скіфські та сарматські пам'ятники. Значне місце відведено матеріалом з розкопок скіфського Кам'янського городища IV ст. до н. е.

**Мелітопольський міський
краєзнавчий музей**

Адреса: м. Мелітополь, вул. К. Маркса, 18

Тел.: (06192) 6-82-84, 6-88-63

Перші експонати мелітопольського музею — чучела тварин — були придбані у 1900 р. Відтоді в музеї з'явилося чимало нових експонатів, що відображають історію краю з найдавніших часів до сьогодення. Гордістю музею є археологічна колекція, в якій представлені скарби Мелітопольського кургану, а також колекція антикварних меблів початку XX ст. Окрім того, в музеї працюють зали відділу природи та новітньої історії, а також виставкові зали.

**Приазовський районний краєзнавчий
музей**

Адреса: смт. Приазовське, вул. Горького, 76

Тел.: (0233) 2-30-15

Експонати музею здебільшого відображають процес заселення Приазовського краю, а також розкривають відвідувачам

етнічне різнобарв'я півдня області. Окремі стенди та експозиції присвячені видатним вихідцям з Приазовського району — двічі герою Радянського Союзу В. Петрову та видатному мандрівникові сучасності Ф. Конохову.

Гуляйпільський районний краєзнавчий музей

Адреса: м. Гуляйполе, вул. Леніна, 75

Тел.: (0245) 4-12-54

Музей розташований в будівлі старого банку. На першому поверсі розгорнуті експозиції, присвячені подіям XX ст., а саме громадянській війні та Н. Махну, II Світовій війні, та післявоєнному періоду. У мальовничих підвалах на відвідувачів чекають зали археології та етнографії. На подвір'ї музею до 110 річниці з дня народження Н. Махно було встановлено пам'ятний хрест. Там же знаходиться і пам'ятник тачанці.

Приморський районний краєзнавчий музей

Адреса: м. Приморськ, вул. Кірова, 101

Тел.: (06137) 7-45-46

Музей розташований в старій частині Приморська. Біля самого входу відвідувачів зустрічають кам'яні баби — німі свідки минулого. В музеї широко представлена етнографічна колекція, а палеонтологічні та археологічні знахідки дають яскраве уявлення про багате минуле краю. У залі природи відвідувачі можуть ознайомитися з багатим світом фауни Азовського моря.

Бердянський міський краєзнавчий музей

Адреса: м. Бердянськ, вул. Перемоги, 14

Тел.: (06153) 3-65-70

Музей було засновано у 1929 р. Його експозиція складається з розділів дорядянського, радянського періодів, сучасності та природи. Відділ природи прикрашають невеликі діорами. В залі етнографії відтворено інтер'єр української хати XIX ст. На подвір'ї музею представлена одна з найбільших в області колекція кам'яних баб.

Бердянський художній музей ім. І. Бродського

Адреса: м. Бердянськ, вул. К. Маркса, 29
Тел.: (06153) 4-51-58

Колекція одного з кращих художніх музеїв України нараховує близько 4 тис. витворів мистецтва XIX – XX ст. Серед найбільш відомих у музеї представлені роботи І. Айвазовського, А. Бенуа, П. Білоусова та інших.

Меморіальний музей-будинок П. Шмідта

Адреса: м. Бердянськ, вул. Шмідта, 8
Тел.: (06153) 7-09-80

Музей розміщено у будинку начальника Бердянського морського порту П. Шмідта. На першому поверсі розмістилася експозиція, присвячена родині Шмідтів в м. Бердянську. Другий поверх займають меморіальні кімнати.

Музей історії міста Бердянська

Адреса: м. Бердянськ, вул. Дюміна, 14
Тел.: (06153) 3-63-16

Це наймолодший музей Бердянська. Свої двері для відвідувачів він відкрив у вересні 2005 р. У п'ятьох залах музею представлена історія міста з XIX ст. і до сьогодення. Один з залів присвячений містам-побратимам міста Бердянська. Експозиції прикрашають воскові фігури та діорама «Бердянськ у минулому».

РЕКРЕАЦІЙНО-ДОЗВІЛЄВІ ОБ'ЄКТИ ОБЛАСТІ

Зоопарк «Сафарі» (м. Бердянськ)

Бердянський зоопарк — наймолодший на території України. Він був створений підприємцем І. Кальченком у 2004 р. Сьогодні у зоопарку проживає 30 видів червоно-книжних та 130 видів екзотичних тварин: амурські тигри, африканські леви, камчатські рисі, а також леопарди, верблюди, лами, ведмеді, шимпанзе, крокодил та багато інших. Бердянський зоопарк один з небагатьох у світі, тварини якого регулярно дають потомство.

Аквапарк «Мис Доброї Надії» (м. Бердянськ)

«Мис Доброї Надії» — один з найбільших аквапарків відкритого типу в країні. Навколо двох великих басейнів з фонтанами та джакузі розмістилися більше 3500 шезлонгів, 30 різноманітних водних атракціонів, літні кафе та ігрові майданчики. Найбільші горки сягають заввишки 16 м («Чорна Дира», «Кільце Астероїдів»), найдовші — завдовжки у 150 м («Чорна Дира»), найшвидші — 10 м/с («Дев'ятий Вал»). В нічний час на відвідувачів аквапарку чекає яскрава шоу-програма за участю зірок шоубізнесу.

Аквапарк «Острів Скарбів» (сmt. Кирилівка)

Найбільший в Україні аквапарк «Острів Скарбів» розташований на кирилівському узбережжі — одному з найпопулярніших місць відпочинку на Азовському морі. На території 60 тис. кв. м розміщено 34 атракціони. На дітей чекає справжній 6-метровий піратський корабель, яких всього 4 у світі. Після 22.00 на території аквапарка проходять стильні клубні вечірки у аквабарі. Тут працює open air клуб «Aquadance» міжнародного рівня.

**Дельфінарій «Немо»
(м. Бердянськ)**

В бердянському дельфінарії проживають дельфіни-афаліни, північні морські котики та патагонський морський лев. Тварини показують не тільки різноманітні акробатичні трюки, але й неабиякі розумові здібності та художній хист: вони грають в м'яч, високо підстрибують, а також залюбки намалюють для вас картину, або заспівають.

МІЖРЕГІОНАЛЬНІ ЕКСКУРСІЇ

«МІСЦЯМИ КОЛИШНЬОЇ СЛАВИ ЗАПОРІЗЬКИХ КОЗАКІВ»

Запорізька, Дніпропетровська області

  12 UA RU EN FR GR

- **м. Запоріжжя:** історико-культурний комплекс «Запорізький дуб»* • виступ кінного театру «Спас»
- **м. Дніпропетровськ:** Дніпропетровський національний історичний музей ім. Д. Яворницького
- **с. Галушківка:** місця колишніх козацьких зимівників
- **с. Петриківка:** музей петриківського розпису — традиційного художнього промислу на землях запорозьких козаків

* Опис об'єкту дивись на сторінках 26 – 33

- хата майстра, в якій відтворено традиційний побут і процес розпису (поч. XX ст.)

ТОВ «Агентство подорожей «Інтурист»

(061) 224 66 45 (061) 223 05 64

(061) 223 05 88 (061) 214 97 86

«ШЛЯХАМИ МАХНОВСЬКИХ ТАЧАНОК»

Запоріжжя > Гуляйполе > Дібрівський ліс

  12 UA RU

- **м. Запоріжжя:** Запорізький обласний краєзнавчий музей* • будинок Х. Біленького — місце засідань місцевого Союзу анархістів
- вокзал Запоріжжя-2, де Н. Махно у 1917 р. виступав перед залізничниками
- будівля Олександрівського механіко-технічного училища, де діяв молодіжний союз анархістів
- прибутковий будинок Я. Лещинського, в якому діяла Олександрівська рада робітничих і селянських депутатів
- **м. Гуляйполе:** районний краєзнавчий музей* • дім брата Н. Махна

• **с. Великомихай-лівка:** Дібровський ліс — один з опорних пунктів махновського руху

Російська, українська
ТОВ «Фортуна-тур»
(061) 764 38 47

«КРИЗЬ СИВИНУ ЧАСІВ»

Запоріжжя > К. Дніпровська > Паром >
Нікополь > Капулівка

• **м. Василівка:** Василівський історико-архітектурний музей-заповідник «Садіба Попова»*

• **м. Кам'янка-Дніпровська:** районний історико-археологічний музей* • залишки Кам'янського городища — центра степової Скіфії V – III ст. до н. е.

• **м. Нікополь:** краєзнавчий музей, в якому зберігаються святині останньої За-

порозької Січі, культові речі з останньої січової церкви

• **с. Капулівка:** могила легендарного кошового отамана Запорозької Січі І. Сірка

ТОВ «Фортуна-тур»
(061) 764 38 47

«НОВОМОСКОВСЬК –
ОРЛОВЩИНА»
(з відпочинком у лісі)

• **м. Новомосковськ:** пам'ятка українського бароко XVIII ст. Свято-Троїцький собор 1778 р. — унікальний дерев'яний дев'ятикупольний храм, зведений запорожцями в 1778 р., занесений до реєстру ста найбільших пам'яток дерев'яної архітектури України • Самарський Пустельно-Миколаївський діючий чоловічий монастир, заснований запорозькими козаками у XVIII ст., найбільшою святинею якого є Ахтирська ікона Божої Матері, іменована «Самарською»

с. Орловщина: церква Покрови Пресвятої Богородиці 1998 р., зведена на місці старовинної козацької церкви

ТОВ «Фортуна-тур»
(061) 764 38 47

«ВІД ВЕЛИКОГО ЛУГУ ДО МЕОТИДИ»

Запорізька, Херсонська області

- **с. Балабине:** природні ландшафти плавнів Дніпра — залишки Великого Лугу
- **с. Григорівка:** мальовничі краєвиди долини р. Конки
- **Національний парк «Великий Луг»**
- **смт Мирне:** Національний історико-археологічний заповідник «Кам'яна Могила»
- **с. Терпіння:** давній 500-літній дуб
- **смт Кирилівка:** ландшафтний заказник «Коса Федотова», відомий степовою рослинністю, місцями гніздування птахів
- **природний заповідник «Острів Бірючий»,** в якому збережені ландшафти, флора і фауна піщаної приморської коси.

ПП «Компанія «Magi-тур»

(061) 212 39 22 (061) 212 51 02

«ДНІПРОПЕТРОВСЬК – ВІЙСЬКОВЕ»

- **с. Військове:** братські могили радянських воїнів, загиблих під час форсування Дніпра восени 1943 р. • окремі ділянки плацдарму Військове – Вовниги при форсуванні Дніпра восени 1943 р.
- **м. Дніпропетровськ:** діорама «Битва за Дніпро» у Дніпропетровському історичному музеї ім. Д. Яворницького, що відтворює події форсування Дніпра, коли завдяки успішним діям частин Південно-західного фронту на Військово-Вовнизькому плацдармі в жовтні 1943 р. були звільнені два великих промислових міста — Дніпропетровськ і Дніпродзержинськ.

ТОВ «Фортуна-тур»

(061) 764 38 47

«ПО СВЯТИМ МІСЦЯМ ЗАПОРІЗЬКОЇ ТА ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ»

ЗАО «Запоріжжятурист»

(061) 286 53 85 (061) 286 53 62

(061) 286 53 64

«ТОЇ КОЗАЦЬКОЇ СЛАВИ
ДОВІКУ НЕ ЗАБУТИ

(Запоріжжя > Нікополь)

ЗАО «Запоріжжятурист»

(061) 286 53 85 (061) 286 53 62,

(061) 286 53 64

МІЖРАЙОННІ ТУРИСТИЧНІ МАРШРУТИ

АРХЕОЛОГІЧНИЙ ТУР «ДЛЯ АМАТОРІВ (ШАНУВАЛЬНИКІВ) СТАРОВИНИ»

- **м. Запоріжжя:** Запорізький обласний краєзнавчий музей* • об'єкти міської забудови старої частини міста* (XIX – поч. XX ст.)
- **м. Василівка:** державний історико-архітектурний музей-заповідник «Садиба Попова»*
- **с. Терпіння:** пам'ятник садово-паркового мистецтва «Цілющі джерела»
- **сmt Мирне:** Національний історико-археологічний заповідник «Кам'яна Могила»*

ТОВ «Агентство подорожей «Інтурист»

(061) 224 66 45 (061) 223 05 64

(061) 223 05 88 (061) 214 97 86

«КАМ'ЯНА МОГИЛА»

- **с. Григорівка:** ботанічний заказник «Урочище Пристіни» • Панське озеро, відома як Купальня Катерини II має форму людської стопи, глибиною до 4 м, обладнане для купання
- **с. Приморське:** Свято-Успенський жіночий монастир з церквою Св. Миколая
- **м. Василівка:** державний історико-архітектурний музей-заповідник «Садиба Попова»*
- **сmt Мирне:** Національний історико-археологічний заповідник «Кам'яна Могила»*
- **с. Терпіння:** пам'ятник садово-паркового мистецтва «Цілющі джерела» — озеро з цілющою водою, місце відпочинку чумаків, російських імператорів Катерини II, Олександра II, Миколи II, бував тут і Нестор Махно; 500-літній дуб «Патріарх»

ЗАТ «Запоріжтурист»

(061) 286 53 85 (061) 286 53 62

(061) 286 53 64

«МАНДРІВКА ВІД ЗАПОРІЖЖЯ ДО КАМ'ЯНКИ-ДНІПРОВСЬКОЇ»

• **с. Григорівка:** урочище «Пристіни» — мальовничі ландшафти долини р. Конки • геологічний пам'ятник природи Савур-Могила — реліктовий останець третинного періоду, з яким пов'язані легенди про князя Савура

• **м. Кам'янка-Дніпровська:** районний історико-археологічний музей* • залишки Кам'янського городища — центра степової Скіфії V – III ст. до н. е.

• **с. В. Знам'янка:** курганний могильник Мамай-Гора — комплекс археологічних пам'яток неоліту – пізнього середньовіччя

• **курган Солоха IV – II тис. до н. е,** один з найбільш знаменитих скіфських курганів. Саме тут був знайдений всесвітньовідомий золотий скіфський гребень — витвір ювелірного мистецтва минулого

ВАТ «Сто доріг»

(061) 212 09 46

«МЕНОНІТСЬКА СПАДЩИНА»

• **м. Запоріжжя:** будівля млина та корпуси заводу сільськогосподарських машин менонітського поселення Шенвізе

• **с. Кутузівка:** церква

• **м. Молочанськ:** менонітський культурний центр • пам'ятники першим менонітам-колоністам Гальбштадта

• **с. Світлодолинське:** будівля залізничного вокзалу першої залізниці, побудованої менонітами у XIX ст. • пам'ятник Й. Корнісу — засновнику південного степового лісорозведення в Російській імперії в середині XIX ст.

• **с. Владівка:** будівлі менонітської лікарні

• **с. Новопилипівка:** Старобердянське лісництво, засноване Й. Корнісом у 1846 р. Тоді на території 1132 га було насаджено 150 порід дерев, розведено 50 видів птахів та 40 видів тварин

ТОВ «Агентство подорожей «Інтурист»

(061) 224 66 45 (061) 223 05 64

(061) 223 05 88 (061) 214 97 86

«МАНДРІВКА СТОРІНКАМИ ІСТОРІЇ МЕНОНІТСЬКОГО ПОСЕЛЕННЯ НА ВЕРХНІЙ ХОРТИЦІ»*

• будівля волосного управління

• будівля банку Нібура, збудована у 1904 р.

• будівля заводу Леппа і Вальмана кінця XIX ст.

• будівля заводу Крюгера початку XX ст.;

- будівля млина Діка
- будівля центральної школи кінця XIX ст.

- будівля школи для дівчаток 1895 р.
- будинок вдови промисловця Вальмана початку XX ст.

- будівля училища для підготовки менонітських вчителів 1912 р.

- будівля колишньої лікарні для робітників 1912 р.

- житлові будинки менонітів кінця XIX – початку XX ст.;

- пам'ятник менонітам — жертвам репресій

ПП «Компанія «Магі-тур»

(061) 212 39 22 (061) 212 51 02

«ШЛЯХАМИ МЕНОНІТСЬКОЇ ІСТОРИЧНОЇ СПАДЩИНИ В ЗАПОРІЗЬКОМУ РАЙОНІ»

- Верхня Хортиця*

- с. Широке: цвинтар з похованнями менонітів, будинки Тіссена, Пеннера, Брауна, Гильдебрандта • будівля зернохосвища

- с. Ручаївка: будинок родини Диків, в якому відтворено побут менонітів-переселенців, житлові та господарські будівлі менонітів-переселенців початку XIX ст.

ПП «Компанія «Магі-тур»

(061) 212 39 22 (061) 212 51 02

ІСТОРИЧНИМИ МІСЦЯМИ. ЗНАЙОМСТВО З ІСТОРІЄЮ ТА ПОБУТОМ ЗАПОРІЗЬКИХ МЕНОНІТІВ

- Верхня Хортиця*
- с. Ручаївка

ТОВ «ВІП-тур»
(061) 224 06 01

ПЕРЕБУВАННЯ МЕНОНІТІВ НА ТЕРИТОРІЇ СУЧАСНОГО ЗАПОРІЗЬКОГО РАЙОНУ

- **с. Новослобідка:** сільська школа • гос-подарські будівлі менонітів XIX – поч. XX ст.
- **с. Долинське:** будівля заводу сільськогосподарських знарядь Ремпеля кінця XIX ст. • будівля заводу П. Шульца кінця XIX ст. • будинок Шульца • будівля сільської школи початку XX ст. • комплекс типових будівель менонітських поселень XIX ст.

- **с. Широке**
- **с. Ручаївка**
- **с. Володимирське:** залишки будівель менонітської колонії Кронсвейде XIX – поч. XX ст.
- цвинтар з похованнями менонітів.
- **с. Лукашеве:** громадський музей з історії заселення краю
- **с. Новопетрівка, с. Федорівка:** житлові будівлі менонітів-переселенців XIX – поч. XX ст.
- **с. Миколай-Поле:** будівлі колишньої кірхи, школи, магазину менонітів-переселенців • культурний центр менонітів

ПП «Компанія «Магі-тур»
(061) 212 39 22 (061) 212 51 02

ВАСИЛІВСЬКИЙ ІСТОРИКО- АРХІТЕКТУРНИЙ МУЗЕЙ-ЗАПОВІДНИК «САДИБА ПОПОВА»

- **с. Григорівка**
- **с. Приморське:** Свято-Успенський жіночий монастир, церква Св. Миколая XVIII ст.
- **Історико-архітектурний музей-заповідник «Садиба Попова»:** кругла башта — єдине, що залишилося від головного палацу, виконаного в мавританському стилі • східний та північний флігелі з парадними в'їздами до маєтку • західний флігель / «Англійський замок» — одна з красивіших споруд ансамблю, що нагадує своєю архітектурою середньовічний замок • оглядова башта, з балкончиків якої відкривався захоплюючий краєвид на безкраї ліси Великого Лугу • каретна; стайні, зведені в стилі північно-італійських укріплень епохи середньовіччя (аналогічний стиль має

Московський кремль) • експозиція Василівського районного краєзнавчого музею*

ЗАТ «Запоріжжестурист»

(061) 286 53 85 (061) 286 53 62

(061) 286 53 64

**ВАСИЛІВКА – САДИБА ПОПОВА –
ЛИСА ГОРА**

• **Історико-архітектурний музей-заповідник «Садиба Попова»***

• Лісовий масив **Лиса Гора**

• **Цілющі джерела** Андрія Первозваного на березі Каховського водосховища

ТОВ «Фортуна-тур»

(061) 764 38 47

ЕНЕРГЕТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТАВРІЇ

Запоріжжя > Дніпрорудний > Енергодар

• **м. Дніпрорудний:** пам'ятник-вагонетка з першою рудою шахтарям, що добувають залізну руду на гірничо-добувних підприємствах м. Дніпроорудного

• **м. Енергодар:** промислові об'єкти Запорізької ГРЕС, побудованої в 70-ті роки ХХ ст. • діючі енергоблоки та експозиція інформаційного центру Запорізької атомної електростанції найбільшої в Європі • пам'ятник начальнику будівництва ЗАЕС Р. Хеноху • музей трудової слави Запорізької атомної електростанції; парк Перемоги

ПП «Дімона-Авіатур»

(061) 213 41 05

**ГУЛЯЙПОЛЕ — МАХНОВСЬКА
ВОЛЬНИЦЯ**

• **районний краєзнавчий музей***

• **родинне подвір'я сім'ї Махно**

• **будинок першого ревкому**, в якому у 1918 р. працював Н. Махно

• **гімназія товариства «Просвіта»**, де викладала українську мову дружина Н. Махна Галина Кузьменко

• **меморіальний комплекс** на місці поховання 52 бійців повстанської армії Н. Махна

• **пам'ятний хрест** встановлений до 110 річниці з дня народження Н. Махна

• **пам'ятник махновській тачанці**

ТОВ «Фортуна-тур»

(061) 764 38 47

**ЗАХОПЛИВА ПОДОРОЖ ЗАПОРІЗЬКОЮ
ОБЛАСТЮ ДО М. ОРІХОВА**

• **с. Комишуваха:** залишки Микитинської фортеці*

• **с. Юрківка:** курган «Шаврова могила», найвища точка лівого берега р. Кон-

ки, де знаходилася татарська фортеця

- поселення золотординського періоду «Мечеть-могила»; урочище «Юрківський лиман» — ландшафтний заповідник, місце гніздування та відпочинку під час міграції багатьох видів водно-болотних птахів

- **м. Орхів:** районний краєзнавчий музей

ТОВ «Діскавері-трєвел»

(061) 228 11 66

МАНДРІВКА ДО СТОЛИЦІ ЗАПОРІЗЬКОЇ КЕРАМІКИ (М. ПОЛОГИ)

- районний краєзнавчий музей
- центральний кар'єр пологівського родовища вторинних каолінів та вогнетривких глин • завод «Коагулянт»
- ТОВ «Дніпрокераміка» — виробництво санітарно-технічної кераміки
- художньо-керамічна майстерня «Добра глина» (майстер-класи, виставка-продаж)
- ЗАТ Пологівський олійно-екстракційний завод — виробник знаменитої соняшникової олії марки «Славія»

ПП «Компанія «Магі-тур»

(061) 212 39 22 (061) 212 51 02

ПОДОРОЖ ДО МІСТА-КУРОРТУ БЕРДЯНСЬКА

- Музей історії міста Бердянська*
- Бердянський художній музей*
- Меморіальний будинок-музей

П. Шмідта* — начальника Бердянського порту, батька лейтенанта з революційного броненосця «Потьомкін» 1905 р. • пам'ятник П. Шмідту і парк його імені

- **будівлі історичної частини міста:** Азово-Морського банку • чоловічої гімназії • купців Константинових • купця Єзру-більського та інші

- **культові споруди міста:** католицький костел ХХ ст. • лютеранська кірха другої половини ХІХ ст. • православні храми ХХ ст.

- **Кобозева гора** з пам'ятним знаком першому голові міста Бердянська М. Кобозеву

- **пам'ятний знак «Гармата»** з корабля «Боець» часів Кримської війни 1863 – 1865 рр.

- **пам'ятник Поліні Осипенко** — одній з перших льотчиць в СРСР, уродженці бердянської землі

- **комплекси сучасних малих архітектурних форм та скульптурних груп**

Приморської площі та Набережної: альтанка закоханих • «Рибалка» • «Жабка» • пам'ятник морському Бичку-годувальнику • «Крісло бажань» • «Сантехнік», • «Сонячний годинник»

• **Бердянський морський торговельний порт** — один з лідерів на азовському узбережжі

• **Бердянська коса:** дельфінарій* • аквапарк «Мис Доброї Надії»* • ділянки заповідної зони коси, рекреаційні заклади

ТОВ «Байда»

(061) 764 26 04

«ТУРИСТИЧНА ПАЛІТРА ПРИМОРЬСЬКОГО РАЙОНУ»

Запоріжжя > Приморськ > Преслав

• **с. Комишуваха:** курган — археологічна пам'ятка кочових етносів степу

• **с. Мануйлівка:** ландшафтний заказник «Корсак-могила» — цікаве природне утворення з 6 стародавніх кам'яних виходів Приазовського кристалічного масиву (1700 – 1800 млн. років)

• **м. Приморськ:** районний краєзнавчий музей • архітектурні об'єкти міської забудови XIX – XX ст. • будівлі Ногайської жіночої гімназії та Ногайського реального училища поч. XX ст. • Свято-Троїцька церква* першої половини XIX ст.

• **ландшафтний заказник «Коса Обитічна»***

• **с. Єлісеївка:** Єлісеївський пегматовий кар'єр «Блакитні озера» («Зелена могила») — відпрацьований кар'єр, місце зосередження понад 150 різновидів порід і мінералів, які надають мальовничості штучним озерам.

ТОВ «Мега тур»

(067) 613 49 80

«НОВОМИКОЛАЇВСЬКИЙ КІННИЙ ЗАВОД»

• **сmt. Новомиколаївка:** районний історико-краєзнавчий музей

• **с. Трудове:** кінний завод, що спеціалізується на розведенні коней орловської та російської порід — призерів багатьох спортивних змагань з кінного спорту

• **с. Тернувате:** заповідник «Таврія»*

ТОВ «Фортуна-тур»

(061) 764 38 47

«ЗООЛОГІЧНИЙ ПАРК-ЗАПОВІДНИК «ТАВРІЯ»

• **сmt. Новомиколаївка:** районний історико-краєзнавчий музей

• **с. Трудове:** кінний завод

• **с. Тернувате:** заповідник «Таврія»*

ЗАТ «Запоріжтурист»

(061) 286 53 85 (061) 286 53 62

(061) 286 53 64

«КАМ'ЯНІ МОГИЛИ»

• **сmt. Розівка:** будівля залізничного вокзалу, збудованого у 1902 р. в період спорудження Катерининської залізниці

• церква Олександра Невського 1896р., зведена на честь врятування царя Олександра III та царської сім'ї в залізничній аварії

• **природний заповідник «Кам'яні Могили»*:** природні пам'ятки — вершини Витязь, Панорама, Гостра, Жаба

• мальовнича долина р. Каратиш • низка курганів давніх часів • ймовірне місце укріпленого табору Київського князя Мстислава Романовича часів битви на р. Калці 1223 р. та місце загибелі легендарного витязя Альоши Поповича

• уклинний хрест на честь давньоруських воїнів; капличка Іллі Муромця (2000 р.), в якій знаходяться частки ризи та мощей святого

ТОВ «Фортуна-тур»

(061) 764 38 47

«ДАРИ ЛІСІВ — БАГАТСТВО НАШЕ»

Розумовський ліс

• **природні ландшафти плавнів ріки Дніпра**

• ділянки соснового та мішаного лісу Крутоярівського лісництва

• **пам'ятник на місці форсування р. Дніпра** воїнами 60-ї стрілецької дивізії 3-го Українського фронту в листопаді 1943 р.

ПП «Компанія «Magi-тур»

(061) 212 39 22

(061) 212 51 02

«СМАРАГДОВЕ ДЖЕРЕЛО НАТХНЕННЯ»

с. Розумівка Запорізького району

• природні ландшафти плавнів Дніпра

• ділянки соснового та мішаного лісу

Крутоярівського лісництва

• ставки для рибальства

ПП «Компанія «Magi-тур»

(061) 212 39 22 (061) 212 51 02

«СКАРБИ ЗАПОРІЗЬКОГО СТЕПУ»

• **с. Григорівка:** Панське озеро (Блакитне озеро) – природна водойма, облаштована для купання згідно легенд ще у XVIII – XIX ст.

• Національний парк «Великий Луг»

• гімназія «Дивоствіт»

• Національний історико-археологічний заповідник «Кам'яна Могила»*

ПП «Компанія «Magi-тур»

(061) 212 39 22 (061) 212 51 02

«ЗАПРОШУЄ ЛІВОБЕРЕЖЖЯ ЗАПОРІЗЬКОГО РАЙОНУ»

• **с. Балабине:** місце колишнього козацького зимівника XVIII ст.

• **с. Малокатеринівка:** будівля школи та житловий будинок для вчителів 1911 р. • будинок для залізничних робітників 1875 рр., збудовані на кошти графа О. Канкрини

• **с. Григорівка:** Панське озеро • геологічний пам'ятник природи Савур-Могила

• **с. Веселянка:** мальовничі краєвиди долини р. Конки — колись найбільшої південної притоки Дніпра

ПП «Компанія «Magi-тур»

(061) 212 39 22 (061) 212 51 02

«ІСТОРИЧНИМИ МІСЦЯМИ ЗАПОРІЗЬКОГО ПРАВОБЕРЕЖЖЯ»

• **с. Розумівка:** кургани — пам'ятки археології; сільський музей

• **с. Мар'ївка:** церква преподобного мученика Андрія Крицького 1878 р.

- **с. Канівське:** Крутоярівське лісництво; сільський музей

- **с. Біленьке:** 200-річна хата з предметами народного побуту українців • садиба поміщиків Миклашевських XIX ст.*

ПП «Компанія «Магі-тур»

(061) 212 39 22 (061) 212 51 02

«МАНДРУЄМО ПІВНІЧНОЮ ЧАСТИНОЮ ЗАПОРІЗЬКОГО РАЙОНУ»

- **с. Наталівка:** ландшафти долини степової річки Мокрої Московки • гранітний кар'єр

- **с. Степове:** степові ландшафти Запорізького краю

- **с. Шевченківське:** степовий хутір — традиційна форма поселень запорізьких степів

- **с. Новоолександрівка:** залишки будівель менонітської колонії Олександрсталь XIX – поч. XX ст.

- **с. Юлівка:** ландшафти долини р. Конки — одного з найбільших допливів пониззя Дніпра

ПП «Компанія «Магі-тур»

(061) 212 39 22 (061) 212 51 02

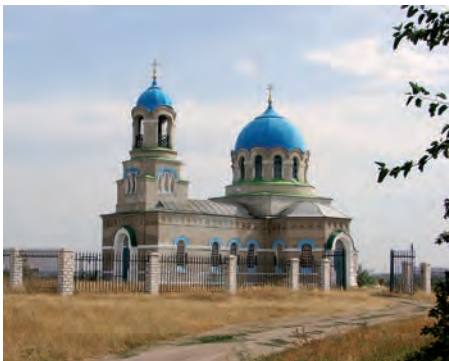
«СТЕПОВИМИ ШЛЯХАМИ ЗЕМЛІ КОЗАЦЬКОЇ»

- **с. Кам'янське:** вітряний млин, 1903 р.

- **м. Василівка:** історико-архітектурний музей-заповідник «Садиба Попова»*

- **м. Токмак:** меморіальна кімната-музей генерал-лейтенанта М. Антипенка • будинок, в якому у 1917 – 1918 рр. розміщувався ревком

- **с. Жовтнєве:** пам'ятка археології IV – V ст. урочище «Макартет» • пам'ятний знак на місці битви давньоруського князя Володимира Мономаха з половцями у 1103 р.

- **с. Стульневе:** учбовий корпус сільськогосподарської школи I розряду 1893 – 1896 рр. • ботанічний заказник «Цілинна ділянка»

- **сmt. Чернігівка:** районний краєзнавчий музей • храм Різдва Богородиці 1863 р.

- **с. Верхній Токмак:** храм Архістратига Михаїла, зведений в середині XIX ст. • ландшафтний заказник «Урочище скелі»

ТФ «САМ», ПП Сьомик

(061) 213 17 71 (095) 037 44 46

(06140) 98 744

«ДОРОГАМИ НАШОЇ ПАМ'ЯТІ»

- **м. Мелітополь:** краєзнавчий музей* • меморіальні об'єкти, пов'язані з подіями Великої Вітчизняної війни

- **с. Мордвинівка:** місце, де відбувся прорив радянськими військами німецької оборонної лінії Вотан при визволенні Мелітополя в жовтні 1943 р.

- **с. Чапаївка:** меморіальний комплекс «Пришибські висоти» на місці запеклих боїв при визволенні Мелітополя в жовтні 1943 р.

ТА «Браво-тур», ПП «ТРТ Варто»
(0619) 42 36 19 (067) 613 43 09

«ПРИАЗОВСЬКА АЛБАНІЯ»

- **сmt. Приазовське:** районний краєзнавчий музей*
- **с. Дівнинське:** експозиція громадського музею про історію переселення албанців у Приазов'я; храм Святої Трійці*
- будинки перших албанців-переселенців
- **с. Георгіївка:** етнографічна албанська кімната в будівлі церковно-приходської школи поч. XX ст.
- **с. Гамівка:** церква Св. Дмитра (кін. XIX ст.) • албанська сільська садиба (побут, традиції, національна кухня)

ПП «Дімона-Авіатур», ПП Губенко («ШАГ»)
(061) 701 22 25

«ВІДВІДИНИ «ЕТНОСЕЛА»

- **с. Матвіївка:** Янцевський гранітний кар'єр
- **м. Вільнянськ:** історичні та архітектурні пам'ятки м. Вільнянська
- **с. Антонівка:** народний історико-етнографічний музей з виставкою-продажем виробів народних майстрів
- **с. Червонокозацьке:** «Етнографічне село» — унікальне природне та культурологічне середовище творчого розвитку

традицій різних національностей, різних видів і напрямків

ТОВ «Байда», ПП Приходько (Макс-тур)
(061) 787 50 84

«ЗАПОРІЖЖА МІЖНАЦІОНАЛЬНЕ»

- **м. Запоріжжя:** житлові, культові, громадські, виробничі будівлі, вулиці, квартали старого міста*, забудовані іноземними поселенцями (німцями, євреями, росіянами) протягом XIX – поч. XX ст. • Запорізький обласний краєзнавчий музей*

- **м. Вільнянськ:** районний краєзнавчий музей • залишки поселення менонітів XVIII – XIX ст.
- **с. Яковлеве:** будівлі колишньої німецької колонії
- **с. Михайло-Лукашеве:** залишки забудови переселенців XVIII – XIX ст. з Харківської, Полтававської, Курської губерній
- **с. Червонокозацьке:** «Етнографічне село»

ТОВ «Байда», ПП «Приходько»
(061) 787 50 84

ТУРИСТИЧНА ЛІТЕРАТУРА ПРО ЗАПОРІЗЬКУ ОБЛАСТЬ

Буклети «Запорізький край»

Фотоальбом «Запоріжжя туристичне»

Туристична карта-схема «Запорізька область»

Путівник-довідник «Мандруємо Запорізькими просторами»